

Kärleken

Lärohandledning

KÄRLEKEN

– barn berättar och pratar om kärlek

I radioserien *Kärleken* berättar och samtalar barn på lågstadiet om sina tankar och upplevelser kring kärleken. Om förälskelser, om lycka och olycka, avundsjuka och vänskap. Vad är skillnaden mellan att vara vän och att vara kär? När svarar man ja och när svarar man nej om någon frågar chans eller om någon vill att man ska pussas? Och hur är det att inte ha varit kär, men att älska sina hamstrar eller en katt som inte längre finns?

Om programserien och dess syfte

Serien består av fem fristående program. Varje avsnitt har ett tema, från att fråga chans och vara ihop, till hur det kan vara att ha en bästis eller ett husdjur. Kärlek är ett spännande ämne och intressant att lyssna till. Genom att utgå från barnen i programmen, och inte eleverna i klassrummet, så undviker man att elever som har mer ”avancerade” erfarenheter dominerar i samtalen. Alla kan vara med.

- Programmen lämpar sig bra som en övning i att lyssna och ta in vad andra barn har att berätta.
- Samtala tillsammans om programmets innehåll. Det finns förslag på samtalsämnen i de avsnittsspecifika delarna i lärarhandledningen.
- Det finns också förslag på aktiviteter till undervisningen. De bygger på att måla, rita och skriva. I fantasin kan eleverna pröva hur det kan vara att skriva ett kärleksbrev till någon, känna efter hur det kan vara att ha ett djur att älska och att uttrycka längtan osv.
- Syftet med samtalen och aktiviteterna är att barnen fritt ska kunna utforska olika känslor och tankar utan att de själva behöver bidra med konkreta exempel från sina egna liv – en lek med funderingar, bilder och ord.

Det pedagogiska syftet med programserien är att inspirera till att lyssna på andra barns tankar och funderingar kring värdegrundsfrågor. För att skapa och upprätthålla goda relationer och ha ett empatiskt förhållningssätt behövs möjlighet att pröva sin identitet och sina uppfattningar i möte och samspel med andra.

Kopplingar till styrdokumentet

Lgr11, kapitel 1 – skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor [...].

Skolans uppdrag

Det etiska perspektivet [...] ska präglade skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden och agera ansvarsfullt mot sig själva och andra.

Om programmen

Avsnitt 1 **Mod, att våga**

Eva är den enda i klassen som vågar säga att hon är kär i någon. Hon törs. Hon vet vad hon vill och vad hon inte vill. Ett program om att tordas inte tordas, vilja eller inte vilja – pussas till exempel.

Avsnitt 2 **Ett litet husdjur**

Niki har inte varit kär, men hon är kär i sina hamstrar. Oscar hade en katt som han älskade. Kanske älskar han den fortfarande fast den inte längre finns.

Avsnitt 3 **Att fråga chans**

Olga, Lykke, Oliver, Sally och Max går alla i andra klass. Några av dem har frågat chans, andra inte. Det kan vara lite läskigt att fråga för man vet inte vilket svar man ska få.

Avsnitt 4 **Att vara ihop**

Margaux och Morris har varit ihop länge, redan på lågstadiet. Nu går de i sexan och de planerar framtiden med hus och båtar. De får kompromissa, så att båda blir nöjda.

Avsnitt 5 **Vara kompis, vara kär**

Fem barn pratar om skillnaden mellan att vara kär och att vara kompis. Det är ungefär samma sak. När man känner sig avundsjuk och utanför så känns det på samma sätt och på samma ställe – i hjärtat.

Om radioserien Kärleken i undervisningen

Innan ni lyssnar på ett program

1. **Sitt tillsammans**

Sitt gärna ner tillsammans, som när ni lyssnar till en saga.

2. **Förbered eleverna inför lyssnandet**

Sammanfatta kortfattat vad programmet handlar om.

Berätta hur långt programmet är så att eleverna vet hur länge de ska lyssna. Ibland kan en aktivitet som att rita underlätta för lyssnandet.

3. **Förförståelse genom betydelsebärande ord och begrepp**

Det finns en ordlista till varje avsnitt i de avsnittsspecifika delarna av lärarhandledningen.

Samtala om de ord som eleverna inte har full förståelse för. Orden kan också fungera som stöd för själva lyssningen.

Efter att ni har lyssnat på ett program

1. **Återberätta**

Vad handlar programmet om? Prata tillsammans. Till varje avsnitt följer förslag på frågor. Ta gärna hjälp av orden från ordlistan i er återberättelse.

2. **Att prata om**

Till varje avsnitt finns förslag på samtalsämnen – frågor som på olika sätt anknyter till programmet.

3. **Att göra**

Det finns förslag på enkla uppgifter där barnen kan måla, rita och skriva. För att undvika att ämnet blir alltför privat kan eleverna fritt utforska hur exempelvis olika känslor kan se ut.

Avsnitt 1 Mod, att våga

Eva går i tvåan. Hon är den enda i klassen som vågar säga att hon är kär i någon. Hon struntar i att de retar henne för det. Evas storasyster Agnes leker sanning och konsekvens (sanning och konka) med sina kompisar. Svarar på frågor de får och gör saker som de ber varandra att göra. Säger ja men också nej. Hon vill inte pussa någon för att hon måste. Det vill inte Eva heller. Hon pussas inte alls.

Ord från avsnittet:

modig, ladda upp, kär på riktigt, leka kär, våga nya saker, vilja nya saker, bli retad, inte bry sig, singel, sanning och konsekvens, sanning och konka

Återberätta

Använd orden i ordlistan som stöd för att komma i gång.

- Varför kände sig Eva modig? Vad sa pojken hon berättade för? Vad sa de andra barnen till Eva? Hur förklarar Agnes leken ”sanning och konka”? Vad tycker hon att det är för skillnad mellan olika pussar?

Att prata om

- Hur kan man visa att man tycker om någon?
- Vad är det för skillnad mellan att vara ihop/vara kär och att leka att man är ihop/är kär.
- Om att pussa varandra: Hur vet man om man vill? Hur vet man att man inte vill? Hur vet man att båda vill?

Att göra

Lär barnen skriva ett brev till en påhittad person som de tycker mycket om. Det kan förslagsvis vara en idol, någon som man är kär i eller en vän. Kanske kan brevet kompletteras av en teckning också.

Avsnitt 2 Ett litet husdjur

Niki har inte varit kär, men hon är kär i sina hamstrar. Hon är så glad att hon har dem. Oscar hade en katt som inte finns längre. Hon hette Busan. Han minns henne. Hur de gosade, hur han kittlade henne på magen och hur hon tyckte bäst om sommaren. Oscar och Busan – de älskade varandra.

Ord från avsnittet:

husdjur, dvärghamster, rovfågel, toarulle, ta hand om, kela, guldfisk, akvarium, bondkatt, klösa, gosa, tonfisk, kittla, snusa, dra sig undan

Återberätta

Använd orden i ordlistan som stöd för att komma i gång.

- Vad berättade Niki? Vad tycker hennes hamstrar om? Vad tycker de inte om? Varför tycker Niki om sina hamstrar? Och hur var det med Oscars katt, vad tyckte han om? Hur visade Oscar att han tyckte om sin Busan?

Att prata om

- Niki tycker bättre om att vara med sina hamstrar än med sin fisk. Varför är en del djur lättare att älska än andra?
- Oscar älskar sin katt fast den inte finns längre. Hur kan det vara så?
- Hur är det att längta efter ett husdjur? Hur är det att älska någon som man inte har träffat?

Att göra

Låt eleverna fundera över ett husdjur som de älskar. Det kan vara ett som finns eller inte finns.

Rita eller skriv om djuret och varför just det djuret valdes ut. Berätta om djuret för de andra i gruppen.

Syfte är att få leva sig in i varför man kan älska ett djur, varför man känner kärlek.

Avsnitt 3 Att fråga chans

Vid den stora stenen är en bra plats att fråga chans på, där kan man vara ifred. Men det kan vara lite läskigt för man vet inte vilket svar man får, ett ja eller ett nej. Man vet heller inte om man ska bli ihop eller inte. Lykke och Max frågar inte, och ingen frågar heller dem. De gör andra saker i stället och bekymrar sig inte.

Ord från avsnittet:

fråga chans, bli ihop, hemlighet, vara ifred, lättskrämd, samla mod, överdrivet, generande, få ett nej

Återberätta

Använd orden i ordlistan för att komma i gång.

- Hur gör barnen när de frågar chans? Vad säger de om att fråga chans på flera samtidigt? Vad kan hända om man svarar nej?

Att prata om

- Varför kan det vara läskigt att visa att man är kär i någon?
- Hur tror ni det skulle kännas om någon sa nej? Hur skulle det vara om någon sa ja?
- Hur kan det kännas när man inte får som man vill?
Hur kan det vara att inte få något som man väldigt gärna vill ha?
- Vad är längtan? Hur är det att längta efter någon som man inte kan träffa?

Att göra

- Rita eller måla en bild om längtan, eller skriv en dikt om hur det kan kännas att längta.
- Rita eller måla en bild om besvikelse, eller skriv en dikt om hur det kan kännas att bli besviken.

Avsnitt 4 Att vara ihop

Margaux och Morris är ett par. De har varit ihop länge. Nu går de i sexan och det är ungefär på samma sätt nu som när de gick på lågstadiet, fast nu kan de själva ta bussen och hälsa på varandra. De pussas mer också och de planerar mer för framtiden. Då vill de ha ett hus på landet med pool och båtar, både segelbåt och motorbåt så båda blir nöjda.

Ord från avsnittet:

lätsasbröllop, piprensare, omtänksam, mysa, längta, komma överens, tjafsa, skatepark, hänga på, shoppa, segelbåt, köl, optimistjolle

Återberätta

Använd orden i ordlistan som stöd för att komma i gång.

- Hur gjorde de när de låtsades gifta sig? Varför tycker Morris att Margaux är en så bra flickvän? Varför tycker Morris samma sak? Vem bestämmer vad de ska göra? Hur ser deras framtidsdrömmar ut?

Att prata om

- Margaux och Morris kompromissar. Med det menas att de turas om att göra saker som den andra gillar. De bestämmer bland annat hur de vill ha det i framtiden och vad de ska göra.
- Men om en person vill en sak och den andra en annan sak – hur gör man då?
- Hur kan det bli om bara en bestämmer? Hur är det när någon annan bestämmer? Hur bestämmer något tillsammans? Kan det vara skönt att slippa bestämma?

Att göra

- Låt eleverna arbeta i par. Träna först på att samarbeta genom att be eleverna snabbt hitta fem saker som båda tycker om att göra.
- Låt eleverna därefter fundera över hur det skulle vara att äga något tillsammans, till exempel en båt eller ett hus. Hur skulle båten eller huset se ut – färg, modell, storlek? Be dem rita eller skriva det de kommer fram till. Hur löste eleverna uppgiften?

Avsnitt 5 Vara kompis, vara kär

Att vara kompis eller vara kär är ungefär samma sak tycker de flesta – fast man leker mer med en kompis. Den man är kär i gör man inte lika mycket med, den vill man mest bara vara nära. Man kan bara ha en som man är ihop med, men kompisar kan man ha många. Avundsjuk kan man bli både på en bästis och den man är kär i. Det gör ont på samma sätt och på samma ställe – i hjärtat.

Ord från avsnittet:

skillnad, skoja, fladdrig, sommarregn, nervös, lätt att få vänner, avundsjuk, svartsjuk, gulligt

Återberätta

Använd orden i ordlistan som stöd för att komma i gång.

- Vad sa barnen i programmet om skillnaden mellan att vara vän och vara kompis? Kan man leka hur många som helst? Hur kan man märka att någon är kär? Tycker barnen att man kan vara bästis med flera? Hur beskrivs skillnaden mellan avundsjuk och svartsjuk? Är kärlek gulligt? Hur kan man förklara hur det är att vara kär, för någon som inte vet?

Att prata om

- Hur beskriver man en känsla med ord?
- Hur kan man beskriva hur det är att vara avundsjuk, att vara glad, att känna sig utanför för någon som aldrig har känt de känslorna?

Att göra

Träna på att berätta om känslor genom att måla känslorna eller klä dem i ord i en dikt.

- Hur ser avund ut? Eller känslan att vara ledsen, sårad, kär, blyg. Hur ser de ut?
- Skriv en dikt om en känsla.

Lärarhandledningen är skriven av Helen Ardelius i samarbete med UR

Upphovsrätten till innehållet i den här lärarhandledningen tillkommer UR, om inte något annat särskilt anges.

Lärarhandledningen får fritt kopieras, distribueras digitalt och visas i undervisnings-sammanhang. När lärarhandledningen eller delar av innehållet används på olika sätt ska den ideella upphovsrätten iakttas.

Det här betyder att du som lärare i din undervisning bland annat får kopiera upp så många kopior du behöver av hela eller delar av lärarhandledningen och dela ut till elever, tillhandahålla den digitalt till eleverna i en elevportal eller liknande, eller visa i en Powerpointpresentation. Viktigt att tänka på när du använder lärarhandledningen, på olika sätt, är att det alltid ska gå att se vem eller vilka som har upphovsrätten. Om lärarhandledningen kopieras upp i sin helhet så framgår det redan, men om det är så att du väljer att bara använda någon del behöver du skriva i anslutning till det du använder vem eller vilka det är (UR och/eller annat namn, som framgår i lärarhandledningen).